

Balentziaga jostunaren biografia

Getarian Balentziaga jostunaren museoa zabaldu dutela-eta, elkarrizketa egin diote museoko edukien arduraduna den Miren Arzalluzi Euskadi Irratiko Mezularia saioan. Bertan errepaso biografikoa eman diote jostun handiaren bizitzari

Entzun audioa, eta esan ondoko esaldiak bat datozen ala ez elkarrizketan emandako datuekin.

	Egia	Gezurra
Balentziaga jostuna Euskal Herrian jaio eta hil zen.		
Zetorren modan berrira ezin izango zuela egokitu konturatu zenean, itxi egin zuen Pariseko denda.		
Dior eta Chanelekin oso harreman onak izan zituen beti.		
Familia aristokratiko batean jaio zen.		
Artista ona zen, baina enpresari txarra.		
Belgikako erregina izandako Fabiolaren familiak etxea zeukan Getarian.		
Oso gogorra zen bere buruarekin eta berarekin lan egiten zutenekin.		
Beti amarekin bizi izan zen, oso amazuloa zen eta.		
Parisera joan aurretik, Donostian bakarrik zabaldu zituen dendak.		

Erantzunak eta transkripzioa

	Egia	Gezurra
Balentziaga jostuna Euskal Herrian jaio eta hil zen.		✓
Zetorren modan berrira ezin izango zuela egokitu konturatu zenean, itxi egin zuen Pariseko denda.		✓
Dior eta Chanelekin oso harreman onak izan zituen beti.		✓
Familia aristokratiko batean jaio zen.		✓
Artista ona zen, baina enpresari txarra.		✓
Belgikako erregina izandako Fabiolaren familiak etxea zeukan Getarian.	✓	
Oso gogorra zen bere buruarekin eta berarekin lan egiten zutenekin.	✓	
Beti amarekin bizi izan zen, oso amazuloa zen eta.	✓	
Parisera joan aurretik, Donostian bakarrik zabaldu zituen dendak.		✓

Kazetaria. Miren Arzalluzekin gaude, Balenciaga Museoko edukien arduraduna zara zu. Iruditzen bazaizu biografia-moduko bat daukagu hemen, apunte batzuk, eta zuk esango diguzu ondo gabiltzan edo ez.

Miren Arzalluz. Bai.

Kazetaria. Getarian jaio zen.

Miren Arzalluz. Bai.

Kazetaria. Argi dagoen bezala, XIX. mendearen ia bukaeran, 95ean, eta Havean hil zen.

Miren Arzalluz. Havean hil zen, bueno...

Kazetaria. 72an.

Miren Arzalluz. Kasualitatez.

Kazetaria. Bihotzekoak eman omen zion.

Miren Arzalluz. Bai. 68an ya erretiratu egin zen. Hona bueltatzea erabaki zuen. Igeldon zeukan etxe eder bat baina Haveara joan omen zen, ez dakit, oporretan bere lagun batekin, eta han hil zen.

Kazetaria. Um. Um.

Miren Arzalluz. Baina bueno, kasualitatez.

Kazetaria. Ama jostuna, esan dugun bezala. Aita arrantzalea eta ontzi-patroia...

Miren Arzalluz. Bai. Eta alkatea.

Kazetaria. Alkatea ere izan zen...

Miren Arzalluz. Birritan. Bai.

Kazetaria. Aristokrazia-familien gustuak eta giroa Balenciagak oso umetatik ezagutu zituen ba Donostian Espainiako gortearen uda-tokiko jende asko ibiltzen zelako eta familia aristokrata askok etxea zuten Getarian, adibidez, Casa Torresko markesek besteak beste, ezta?

Miren Arzalluz. Bai.

Kazetaria. Museoari itsatsita dagoena, Aldamar jauregi horretan bizi ziren...

Miren Arzalluz. Horixe baietz, Fabiolaren familia.

Kazetaria. Fabiolaren familia al zen?

Miren Arzalluz. Bai.

Kazetaria. Balenciagaren amak, Martina Izagirrek soineko asko josi zituen familia horrentzat aidanean, ezta?

Miren Arzalluz. Horixe.

Kazetaria. Nolakoa zen? Oso euskalduna zela...

Miren Arzalluz. Zeharo.

Kazetaria. ...esaten dute askok eta askok.

Miren Arzalluz. Bai.

Kazetaria. Oso tipo diskretua.

Miren Arzalluz. Oso.

Kazetaria. Isila.

Miren Arzalluz. Langilea.

Kazetaria. Noblea.

Miren Arzalluz. Oso. Humanoa.

Kazetaria. Baina oso exigentea ere bai.

Miren Arzalluz. Izugarri. Bai bere buruarekin eta bai besteekin ere. Oso gogorra.

Kazetaria. Oso gogorra al zen berarekin lan egitea?

Miren Arzalluz. Bai.

Kazetaria. Aja!

Miren Arzalluz. Bai. Horrela kontatzen dute. Berarekin lan egin zutenek esaten dute ba bueno, denak daude oso pozik berarekin lana izateagatik, baina gogorra zela, bai. Berak ezin zuen (zituen) disfrutatu ere bere lanaren ekimenak, eta orduan, ba bueno, gogorra zen.

Kazetaria. 22 urterekin bere lehen enpresa zabaldu zuen Donostian, Avenidan...

Miren Arzalluz. Bai.

Kazetaria. Pixkanaka-pixkanaka 2. eta 3. enpresa ere zabaldu zituen...

Miren Arzalluz. Bai.

Kazetaria. Ez dakit. Produktua dibertsifikatzen eta marka bat baino gehiagorekin lan egiten jakin izan zuen, ezta?, Balenciaga eta Eisa adibidez.

Miren Arzalluz. Horixe. 3 marka izan zituen aldi berean Donostian martxan. Eta horrek ni zeharo harritu egin ninduen ba bueno askotan daukagulako bere... bueno, bere irudia, beti esan digute ba bueno, artista zela eta, eta alde ekonomikoaz ez zela batere arduratzen, eta bueno, hori ez da batere horrela. Eta oso enpresari, ba bueno, arrakastatsua izan zen. Parisera joan aurretik baita ere.

Kazetaria. Eta zergatik sortu zituen hiru marka?

Miren Arzalluz. Ba nik uste bakoitzak bere, bueno, publiko ezberdinentzat egindako markak izan zirelako, ba prezio-ezberdintasunak zeuden, kalitate-ezberdintasunak... Segur aski bera oso perfektionista zenez, ez zuela deskuidatuko ez? bere kostura edo joskintza, baina, baina bai, publiko ezberdinetara zuzenduta egongo lirateke.

Kazetaria. 30. hamarkadan lehendabizi Madrilén, eta gero Bartzelonan, zabaldu zituen sukurtsalak eta gerra zibila Espainian lehertu zenean, 37an, Parisera egin zuen salto, besteak beste Nicolás Bizkarrondo eta Virgilia bere lagun eta bezeroek lagunduta. Bizkarrondo Bilintxen biloba zen...

Miren Arzalluz. Bai.

Kazetaria. Aja. Garai horretan ya Wladzio ezagutzen al zuen?

Miren Arzalluz. Bai. Aspaldi. Wladzio zen, bueno, pare, gizon izugarria omen zen, izugarri elegantea zentzu... bueno, hitzaren zentzu orokorrean. Eta gaztetan ezagutu zuen. Ez. Ez dakigu ziur non, baina nik uste seguru aski Parisen edo Biarritzen ezagutuko zuela. Eta ya, nik badakit 1924an ya batera bizi zirela ya Donostiako Avenidan. Orduan ba, bai. Bai.

Kazetaria. Zer zen, bere bikotea?

Miren Arzalluz. Bai.

Kazetaria. Aja! Ama ere bizi zen ez?, artean. Eta oso amazulo omen zen. Amazulo, amarekin bizi zen bere...

Miren Arzalluz. Bai. Bai.

Kazetaria. Parisen sekulako arrakasta lortu zuen goi-mailako joskintzan (jantzigintzan), oso berritzaile izan zelako eta, eta hori guztia, eta 68an itxi egin zuen Balenciagak Parisko joskintza-etxea?

Miren Arzalluz. Bai.

Kazetaria. Zer ba?

Miren Arzalluz. Itxi egin zuen. bueno, alde batetik nik uste bazen garaia gauzak ixten hasteko, por que 70 urte pasatuta zituen, baina berak ikusi zuen prêt-à-porter-a zetorrela, modak izugarrizko aldaketak izango zituela eta bere goi-joskintza mundu hori desagertu egin behar zuela eta nik uste ya, ba bueno, harrapatu egin zuela nahiko helduegi ba hain aldaketa, ba bueno, iraultzaile horri [horretara] adaptatzeko (egokitzeke). Eta bueno, nik uste pentsatu zuela hobe zela, hura zela momentua erretiratzeko.

Kazetaria. Eta bere lagunak artean egongo ziren Dior... Dior eta hauek bere lagunak ziren?

Miren Arzalluz. Bai.

Kazetaria. Coco Chanel...

Miren Arzalluz. Bai. Bai. Lagunak. Askok miresten zuten Cristobal. Denek izugarri ondo hitz egiten zuten berari buruz. bueno, Dior 57an hil zen, nahiko gazte, eta Chanel beti izan zen lagun mina. bueno, gero, azkenean haserretu omen ziren, baina bueno, Chanel zen bezalakoa zen eta...

Kazetaria. Zer zen ba, oso...?

Miren Arzalluz. bueno, oso berezia zen...

Kazetaria. Bereziak zer esan nahi du bai!

Miren Arzalluz. bueno, azken urteetan esan omen zituen ba gauza ez oso politak Balenciagari buruz, ya, nagusi, nagusitu egin zela eta egiten zuena ez zela ja ederra eta erretiratu egin behar zuela eta gero Balenciaga enteratu (jabetu) omen zen eta haserretu egin ziren, baina bueno...

Kazetaria. Izarren arteko liskar zeratako bat, ez?

Miren Arzalluz. bueno. Bai. Bai. Horrelako bat.